

Spis treści

Rozdział I. Co się działo na ziemiach polskich w czasach starożytnych?	7
1. Ery, okresy, epoki, kultury. Jak dzieli się dawne dzieje? . . .	7
2. Początki historii „ludzkiej”. Starsza epoka kamienna (paleolit)	10
3. Renifery opuszczają Polskę. Od starszej do młodszej epoki kamiennej. Powstanie rolnictwa na ziemiach polskich (rewolucja neolityczna)	12
4. Bliski Wschód nadal przoduje. Epoka brązu na ziemiach polskich	17
5. Dalszy postęp cywilizacyjny ziem polskich. Pojawienie się żelaza. Rola Celtów. Kontakty z Cesarstwem Rzymskim	20
Rozdział II. Wczesne średniowiecze na ziemiach polskich. Powstanie państwa i narodu polskiego (od drugiej połowy V do połowy X wieku)	27
1. Słowianie zachodni. Więzi społeczne i ustrój polityczny . . .	27
2. Gospodarowanie i kultura materialna	30
3. Kultura duchowa i artystyczna	33
4. Wieki IX i X. Powstanie państwa gnieźnieńskiego. Dynastia Piastów i jej legenda. Początki Polski i narodu polskiego . . .	34
Rozdział III. Polska piastowska: od Mieszka I do Bolesława Krzywoustego (ok. 950 do 1138)	41
1. Państwo Mieszka I do 973 roku	41
2. Przyjęcie chrześcijaństwa. Dalszy etap budowy państwa (973—992)	45
3. Panowanie Bolesława Chrobrego (992—1025)	48
4. Od Mieszka II (1025—1034) do Bolesława Krzywoustego . . .	53
5. Organizacja państwa, gospodarka, społeczeństwo, życie kulturalne i artystyczne	58

Rozdział IV. Polska w okresie rozbitcia dzielnicowego (1138—1320).	
Rozwój gospodarki, społeczeństwa i narodu polskiego. Procesy feudalizacji	65
1. Losy testamentu Bolesława Krzywoustego. Od jedynowładztwa poprzez pryncypat do zjednoczenia państwa	65
2. Sytuacja międzynarodowa Polski. Negatywne skutki rozbitcia dzielnicowego. Sprowadzenie Krzyżaków. Straty terytorialne	71
3. Zmiany w funkcjonowaniu państwa. Sytuacja i rola Kościoła	75
4. Społeczeństwo i gospodarka. Proces feudalizacji. Osadnictwo niemieckie i na prawie niemieckim. Rozwój miast	78
5. Życie kulturalne i artystyczne. Przechodzenie od inspiracji romańskich do gotyku	83
Rozdział V. Polska potęgą środkowoeuropejską (1320—1501) . . .	87
1. Spuścizna okresu dzielnicowego. Koronacja Władysława Łokietka (1320) i panowanie Kazimierza Wielkiego (1333—1370). Koniec dynastii Piastów.	87
2. Rządy andegawieńskie w Polsce (1370—1386): unia polsko-węgierska. Władysław Jagiełło (1386—1434): unia polsko-litewska	94
3. Panowanie synów Władysława Jagiełły: Władysława, Kazimierza. Jan Olbracht. Początki sejmu. Polska mocarstwem środkowoeuropejskim	100
4. Wzrost gospodarczy i rozwój kulturalny Polski w XV wieku	105
Rozdział VI. Początki polskiej odrębności w Europie. Państwo „złotego wieku”. Powstanie nowego ustroju gospodarczego, rozwój demokracji szlacheckiej i kultury renesansowej (1501—1618) . . .	113
1. „Długi” wiek szesnasty w Polsce. Polska a Europa. Powstanie gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej	113
2. Wykształcanie się ustroju demokracji szlacheckiej. Procesy unowocześniania i centralizowania państwa	117
3. Polityka zagraniczna Polski (1501—1618) Wojny	130
4. Reformacja i kontrreformacja	134
5. Przemiany w kulturze i życiu artystycznym	138
Rozdział VII. Polska rządzona przez magnatów. Osłabienie pozycji międzynarodowej i gospodarczej. Kultura baroku (1618—1733) . . .	145
1. Ogólna charakterystyka okresu. Regres gospodarczy	145
2. Słabnięcie państwa. Walki wokół jego ustroju	147
3. Polska na arenie międzynarodowej. Fatalne skutki panowania Augusta II	152
4. Zmiany w świadomości społecznej. Problemy religii i Kościoła. Rozwój kultury barokowej i barokowego życia artystycznego	167
Rozdział VIII. Walka o reformy. Rozbiory Polski i pierwsze dążenia do odzyskania niepodległości: Księstwo Warszawskie (1793—1815)	175

1. Wybór i panowanie Augusta III Sasa (1733—1763)	175
2. Koniec panowania Augusta III. Wybór Stanisława Poniatowskiego na króla i pierwsze lata jego panowania. Pierwszy rozbiór Polski (1772)	180
3. Walka o reformy. Konstytucja 3 Maja. Rozwój gospodarczy i kulturalny kraju (1772—1791)	186
4. Przemiany w gospodarce, strukturze społecznej, życiu intelektualnym i artystycznym	194
5. Walka o utrzymanie Konstytucji 3 Maja. Targowica i drugi rozbiór Polski (1793). Powstanie Kościuszkowskie (1794) i trzeci rozbiór Polski (1795)	200
6. Nowe nadzieje. Legiony. Księstwo Warszawskie. Czwarty rozbiór Polski (1815)	206
Rozdział IX. Polska pod trzema zaborami. Walka o niepodległość i jej odzyskanie (1815—1918)	
1. Nowe warunki życia narodu. Różnice ekonomiczne ziem polskich. Przemiany gospodarcze i społeczne	213
2. Życie polityczne. Walka o odzyskanie niepodległości i zaborcze represje	220
3. Rozwój kultury i jej rola w kształtowaniu świadomości narodowej	233
4. Życie polityczne po powstaniu styczniowym (1863/64) a sytuacja międzynarodowa	239
5. Sprawa polska w czasie I wojny światowej. Odzyskanie niepodległości (1918)	244
Rozdział X. Polska niepodległa między dwoma wojnami (1918—1939)	
1. Kształtowanie się granic odrodzonego państwa. Trudne problemy startu	251
2. Życie polityczne i gospodarcze kraju oraz rozwój kultury w latach 1918—1926. Zamach stanu Piłsudskiego	261
3. Polska w dobie rządów sanacji (1926—1939)	268
4. Życie kulturalne Polski odbudowanej	273
5. Pogarszanie się sytuacji międzynarodowej Polski. Przygotowywanie agresji przez Niemcy i ZSRR. Plan nowego rozbioru Polski.	275
Rozdział XI. Polska i Polacy w okresie drugiej wojny światowej (1939—1945). Włączenie Polski do sowieckiej strefy wpływów	
1. Napad Niemiec i ZSRR na Polskę	279
2. Okupacja i terror hitlerowski. Prześladowania ludności polskiej na terenach okupowanych przez ZSRR	284
3. Walka narodu polskiego o przetrwanie i wolność. Sprawa polska a losy drugiej wojny światowej	289
4. Dalszy wkład Polaków w wojnę z Niemcami. Stalinowska alternatywa rozwiązania kwestii polskiej	297
5. Wyzwolenie ziem polskich spod okupacji niemieckiej. Powstanie warszawskie. Polska „lubelska”	301

Rozdział XII. Polska w strefie dominacji ZSRR. Odbudowa kraju i postępująca degradacja cywilizacyjna. Walka o demokrację i przejście do demokracji parlamentarnej (1945—1990)	309
1. Polska w strefie władzy ZSRR. Klęska demokracji i wnoszenie przesł systemu stalinowskiego	309
2. Stabilizacja życia w Polsce. Rozwój gospodarczy i kulturalny. Polski Październik (1947—1956)	317
3. Polska w latach 1956—1980. Niewykorzystanie szansy polskiego Października. Konflikty i kryzysy	326
4. Powstanie „Solidarności”. Stan wojenny i rozpad systemu. Nowy etap w historii Polski (1980—1990)	330
Spis ilustracji	339

Mapy wielobarwne są reprodukcją map zamieszczonych w książce W. Grabieńskiego (Władysława Smoleńskiego) „Dzieje Narodu Polskiego”, Kraków cz. I 1897, cz. II 1898.